

STRATEGICKÉ PLÁNOVÁNÍ V KNIHOVNĚ A AKVIZIČNÍ PLÁN

AKVIZIČNÍ SEMINÁŘ

5.10.2023

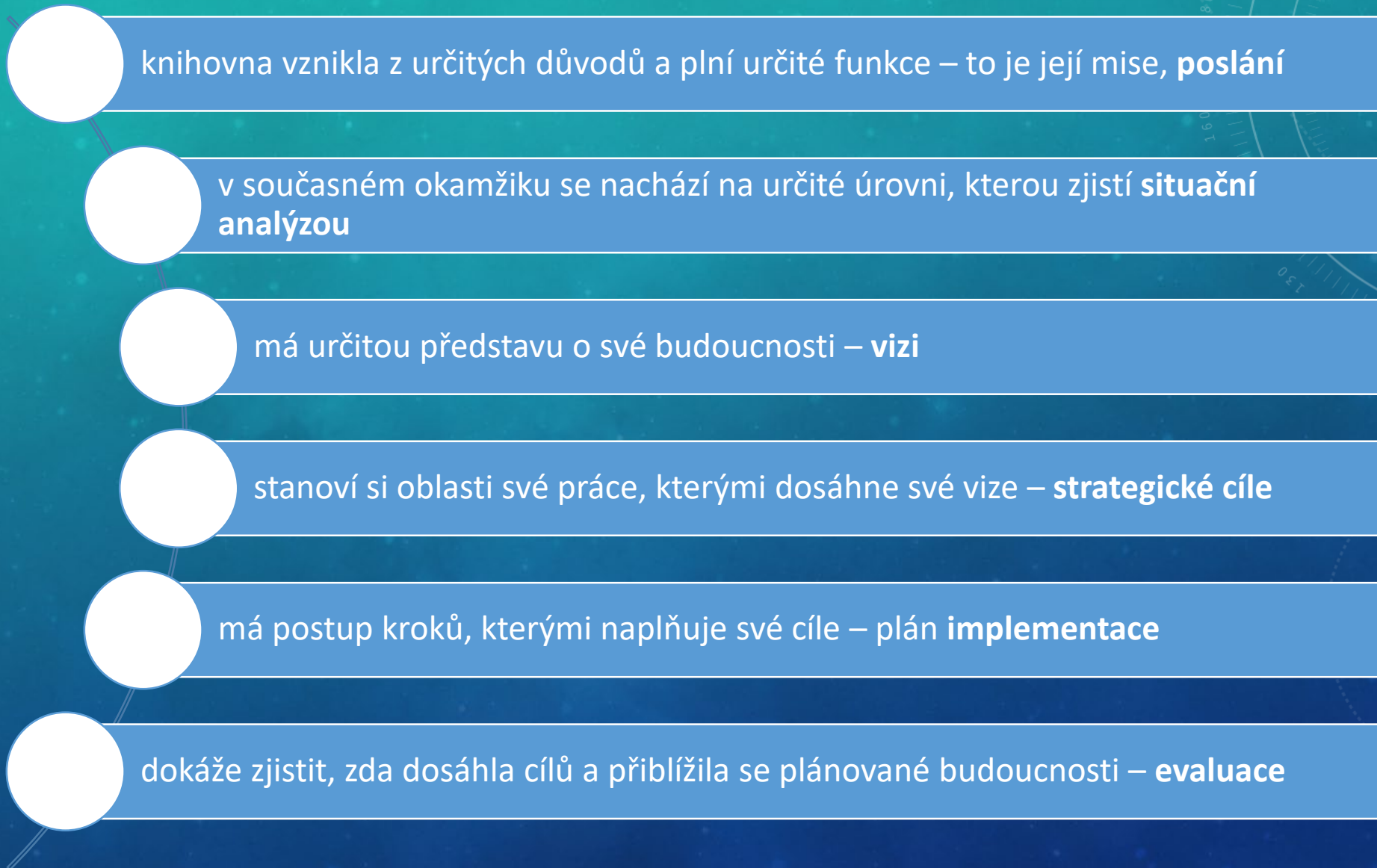
HAVLÍČKŮV BROD

Akviziční činnosti v knihovně

- Akviziční oddělení knihoven jsou nejdůležitější pracoviště
- Kvalita doplňování ovlivňuje kvalitu fondu a poskytovaných služeb
- Dokumenty jsou „obchodním artiklem“ knihovny
- Akviziční politika jako součást strategického plánu

STRATEGICKÉ PLÁNOVÁNÍ

- **Strategie** - dlouhodobý plán činností zaměřený na dosažení nějakého cíle (wikipedie)
- **Strategické plánování** - cílevědomé zvažování jednotlivých kroků směřujících k naplnění záměrů knihovny
- **Strategický cíl** – zamýšlený, očekávaný výsledek, ke kterému knihovna směřuje

STRATEGICKÉ PLÁNOVÁNÍ

- popsat poslání knihovny, sdílené hodnoty a vizi
- analyzovat silné a slabé stránky knihovny,
- porozumět vnějšímu prostředí, současným i budoucím potřebám uživatelů,
- zaměřit se potenciální rozvojové oblasti,
- vytvořit takovou strategii, která poskytne výhodu knihovně a odliší ji od jiných knihoven,
- připravit programy a postupy pro implementaci,
- navrhnout zdroje pro zabezpečení aktivit,
- navrhnout způsoby monitorování a vyhodnocování

STRATEGICKÝ PLÁN

- Výstupem je strategický plán představující dlouhodobé cíle knihovny (obvykle v horizontu 5 let). Může být zpracován pro celou knihovnu, nebo rozpracován pro jednotlivé činnosti, např. akvizici.

V oblasti akvizice:

- vyjadřuje současné i očekávané požadavky kladené na obsah fondu, tj. na úroveň, které by knihovna měla dosáhnout
- definuje akviziční politiku
- definuje profilaci fondu

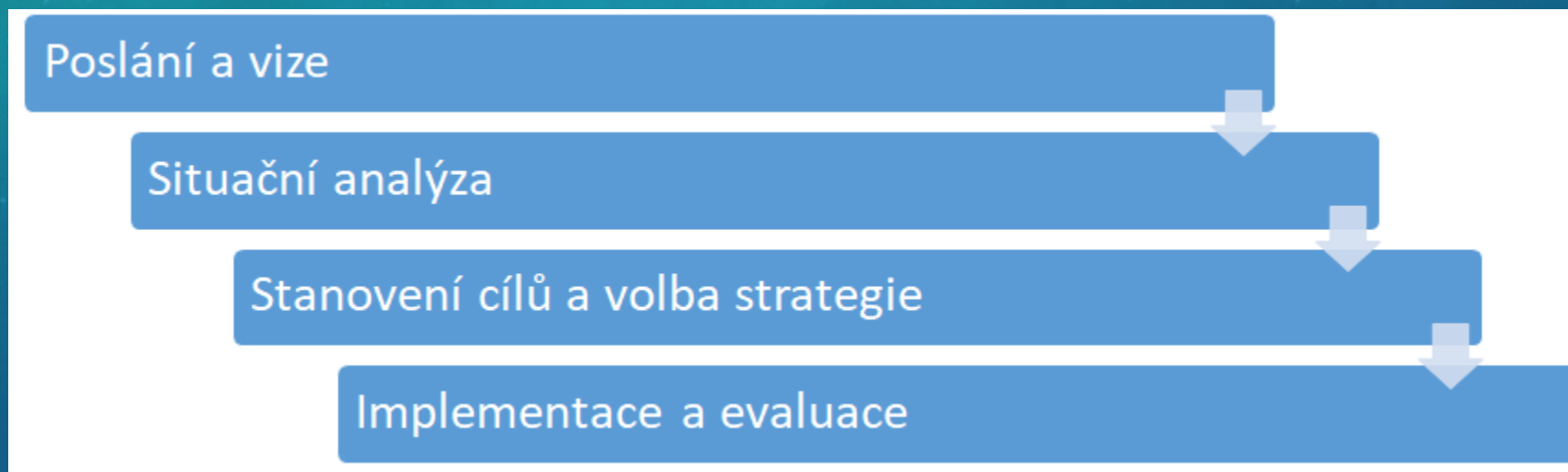
STRATEGICKÝ PLÁN – AKVIZICE KLÍČOVÉ PRIORITY 2021-2023, VKOL

Zajištění zdrojů pro akvizici fond - pilíř III.

- Posílení akviziční činnosti je nezbytné pro zajištění služeb čtenářům, pro zvýšení atraktivity knihovny pro veřejnost i z hlediska ochrany konzervačního fondu... Vyšší počet těchto exemplářů je také jedním z účinných prostředků, jak dostát primárnímu závazku Vědecké knihovny v Olomouci – uchovávat znalostní a kulturní bohatství České republiky a zároveň uspokojit poptávku čtenářů využívajících absenční výpůjčky ke studiu, bádání a popularizaci vědy.
- Současně bude VKOL moci rozšířit dosud velmi omezenou nabídku placených databází, e-knih nebo položit větší důraz na doplňování starších dokumentů se vztahem k území Olomouckého kraje.

STRATEGICKÝ PLÁN

- Strategický plán je tedy jedním ze základních dokumentů knihovny a vyjadřuje její předpokládaný vývoj v následujících letech.

POSLÁNÍ (MISE)

- vyjádření smyslu a účelu knihovny, toho, proč a k čemu knihovna existuje, co dělá
- úkoly zadané zřizovatelem
- firemní kultura, sdílené hodnoty
- uživatelé, služby a další nabídka knihovny
- zdroje, které má knihovna k dispozici
- působnost knihovny v regionu a/nebo odborných oblastech
- její jedinečnost

Knihovna Frýdek-Místek (<https://www.knihovnafm.cz/>)

Jsme univerzální knihovna pro širokou veřejnost, která zaručuje rovný přístup k informacím všem bez rozdílu.

Naším posláním je získávat, zpracovávat, uchovávat a poskytovat informace, literaturu a další kulturní hodnoty.

Služby zajišťuje tým profesionálních, vstřícných a ochotných zaměstnanců.

Chceme být místem, kde se lidé mohou setkávat a kam se rádi vrací.

MANIFEST IFLA A UNESCO O VEŘEJNÝCH KNIHOVNÁCH (1994, AKTUALIZ. 2022) POSLÁNÍ VEŘEJNÉ KNIHOVNY

- ☐ „vytváření a posilování čtenářských návyků od raného dětství
- ☐ podpora samostatného sebevzdělávání i všech stupňů školského vzdělávání
- ☐ poskytování příležitosti pro osobní tvůrčí rozvoj
- ☐ povzbuzování představivosti a tvořivosti dětí a mládeže
- ☐ podpora uvědomělého přístupu ke kulturnímu dědictví a k hodnotám umění a pokroku vědy
- ☐ zajišťování přístupu ke všem kulturním projevům všech forem prezentace a umění
- ☐ podpora dialogu mezi kulturami a kulturní rozmanitosti
- ☐ podpora tradice lidové slovesnosti
- ☐ zpřístupňování všech druhů obecních informací
- ☐ poskytování informačních služeb místním podnikům, sdružením a zájmovým skupinám
- ☐ podpora rozvoje informační a počítačové gramotnosti
- ☐ podpora a podíl na všech akcích a programech zabývajících se odstraňováním
- ☐ negramotnosti, resp. - je-li to třeba - podněcování takových aktivit“

https://ipk.nkp.cz/legislativa/mezinarodni-doporuceni/Manifest_UNESCO.htm

VICE

= představa žádoucího budoucího cílového stavu

- dlouhodobá perspektiva činnosti
- konzistentnost rozhodnutí
- motivační faktor
- stanovení strategických cílů a prostředků k jejich dosažení

Poslání(mise), vize a hodnoty tvoří strategický rámec

Studijní vědecká knihovna v Hradci Králové (2010)

„Chceme být příjemnou zastávkou na cestě za poznáním a OBOHACOVAT ŽIVOTY LIDÍ
POSKYTOVÁNÍM INFORMACÍ, VZDĚLÁNÍ, ZÁŽITKŮ A INSPIRACE.“

Vize 2023–2028

SLUŽBY HODNOTY PROSTOR

Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové

Jsme veřejná univerzální knihovna.

Svými službami a knihovními fondy zaručujeme právo všech občanů na informace a všem občanům, zajišťujeme k těmto informacím rovný a neomezený přístup.

Jsme součástí systému knihoven a poskytujeme poradenské a informační služby knihovnám Královéhradeckého kraje.

Pořádáme vzdělávací a kulturní akce pro veřejnost.

Neutrální prostředí knihovny je ideálním místem pro rozvoj principů občanské společnosti.

Jsme otevřeným prostorem k propojení lidí a spolehlivých informací.

Naše cíle do roku 2028:

- jsme bezpečný prostor pro každého
- nabízíme kvalitní služby s ohledem na potřeby uživatelů
- poskytujeme služby v moderních komfortních prostorech s moderním technologickým vybavením
- velkou část služeb nabízíme online
- jsme místem sdílení myšlenek, nápadů, interakcí a zážitků
- pro komunikaci s uživateli využíváme elektronickou identitu
- máme moderní, plně funkční a uživatelsky přívětivý web
- doplňujeme knihovní fond hodnotnými dokumenty a informačními zdroji
- věnujeme velkou pozornost získávání regionální literatury
- budujeme digitální knihovnu, která zpřístupňuje cenné regionální dokumenty
- máme moderní depozitář s kapacitní rezervou na 30 let
- propojujeme a podporujeme knihovny v Královéhradeckém kraji

Otevírací doba

Pondělí	9.00 - 19.00
Úterý	9.00 - 19.00
Středa	11.00 - 21.00
Čtvrtek	9.00 - 19.00
Pátek	9.00 - 19.00
Sobota	9.00 - 12.00
Neděle	zavřeno

Státní svátky - zavřeno

Časté
dotazy

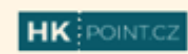
Ptejte se
knihovny

CO ČÍST

Regionální
osobnosti

HK POINT.CZ

KNIHOVNY.CZ

RSS

facebook

Instagram

YouTube

Přihlásit k odběru akcí

Kontakty

Půjčovna	1. NP: +420 494 946 220 3. NP: +420 494 946 252 pujcovna@svkhk.cz
Studovny	4. NP: +420 494 946 222 5. NP: +420 494 946 243 inform@svkhk.cz
Spojovatelka	+420 494 946 200

Studijní a vědecká knihovna
Hradecká 1250/2
500 03 Hradec Králové

ÚSTŘEDNÍ
KNIHOVNA
ČVUT V PRAZE

O KNIHOVNE

REDAKCE AP

AKADEMICKÉ PSÁNÍ

OPEN SCIENCE

KATALOGY A DATABÁZE ▾

SLUŽBY ▾

INFORMAČNÍ VZDĚLÁVÁNÍ ▾

PODPORA PUBLIKOVÁNÍ ▾

REDAKCE ▾

O NÁS ▾

Poslání knihovny

- je pracovištěm s celoškolskou působností, které svými aktivitami poskytuje knihovnické a informační zabezpečení studia, vědecké, výzkumné, tvůrčí a umělecké činnosti univerzity
- slouží studentům a akademickým pracovníkům ČVUT, ale poskytuje i služby odborné veřejnosti
- buduje a zpřístupňuje specializované fondy tištěných a elektronických dokumentů z vědních disciplín rozvíjených na ČVUT
- buduje a provozuje Digitální knihovnu ČVUT (institucionální repozitář) jako otevřenou platformu pro ukládání a sdílení e-dokumentů ČVUT (vysokoškolských kvalifikačních prací, publikovaných výsledků vědy autorů ČVUT a dalších publikací a dokumentů ČVUT), poskytuje metodickou podporu pro vkládání dokumentů do repozitáře a zajišťuje propojení repozitáře do mezinárodních informačních infrastruktur
- vytváří podporu pro rozvíjení informační gramotnosti studentů a spolupracuje na utváření jejich klíčových kompetencí pro studium, budoucí profesi a celoživotní učení
- vytváří podporu pro hodnocení výsledků činnosti univerzity v oblasti výzkumu a vývoje, zejména v oblasti publikování
- je pracovištěm celouniverzitní redakce vědeckých časopisů
- vytváří podporu pro rozvíjení informační a publikační gramotnosti a výzkumných dovedností zejména mladých začínajících vědeckých a výzkumných pracovníků – studentů doktorského studia
- vytváří podporu v oblasti publikování vědeckých časopisů ČVUT v režimu Open Access, nabízí platformu pro správu a publikování elektronických časopisů, nabízí a přiděluje publikační standardy publikacím vzniklým na ČVUT

Z historie knihoven ČVUT

Knihovní rada

Knihovní rada je stálým poradním orgánem ředitele Ústřední knihovny ČVUT. Složení knihovní rady a její poslání vychází z

Kam dál ...

[Kalendář akcí](#)

[Newsletter](#)

[Digitální knihovna ČVUT](#)

[Kde nás najdete](#)

Mohlo by vás zajímat

[Organizační struktura](#)

[HelpDesk](#)

[O nás](#)

[Informace pro knihovníky](#)

[Newsletter](#)

[Kde nás najdete](#)

SITUAČNÍ ANALÝZA

= ANALÝZA VNITŘNÍHO A VNĚJŠÍHO PROSTŘEDÍ KNIHOVNY (SOCIOKULTURNÍ, TECHNOLOGICKÉ, EKONOMICKÉ, POLITICKÉ, PRÁVNÍ ATD. FAKTORY, KTERÉ OVLIVŇUJÍ POZICI A MOŽNOSTI KNIHOVNY)

SWOT analýza

S – strenghts – silné stránky, přednosti
W – weaknesses – slabé stránky, nedostatky
O – opportunities – příležitosti, možnosti
T – threats – ohrožení, rizika

- Faktory vnějšího prostředí – uživatelé, čtenáři, návštěvníci / konkurence / spolupracující instituce / ekonomické, sociální, kulturní, politické, právní, demografické a technologické faktory.
- Faktory vnitřního prostředí - schopnosti vedení / zaměstnanci, jejich motivace a angažovanost / kultura organizace / týmová spolupráce / PR aktivity / finance / realizace projektů / poskytování služeb.

Silné stránky

- **Univerzální a komplexní fondy**
- **Právo povinného výtisku monografií a periodik**
- Ukotvení pozice krajské knihovny v legislativě
- Umístění v centru města ...
- **Jedinečné historické fondy ...**
- Univerzitní a kulturní město Olomouc nabízí vhodnou cílovou skupinu
- Množství unikátních a atraktivních dokumentů umožňujících propagaci instituce
- Spolupráce s Goethe-Institutem ...
- Zavedený a efektivní systém regionálních funkcí knihovnám Olomouckého kraje
- Aktivní spolupráce na národní úrovni, zejména s Národní knihovnou ČR ...
- Aktivní spolupráce s dalšími regionálními partnery, např. pracoviště UPOL ...
- Moderní restaurátorské pracoviště ...
- Digitalizační pracoviště s velkou digitální knihovnou ...

Příležitosti

- Zajištění systému neformálního vzdělávání pro veřejnost
- Hlubší spolupráce se školami všech typů
- Vyšší zapojení dárců, mecenášů a sponzorů
- Rozšíření nabídky vzdělávacích a kulturních akcí pro veřejnost ...
- Zajištění dalších zdrojů financování činností VKOL ...
- Systematické celoživotní vzdělávání zaměstnanců
- Efektivnější zpřístupnění digitalizovaných fondů ...
- Nárůst atraktivity celoživotního vzdělávání
- Větší zapojení dobrovolníků do činností VKOL ...

Slabé stránky

- Nedostatečné prostory pro knihovní služby
- Zastaralá dispozice neodpovídající nárokům na moderní knihovnu
- Roztříštění činností a provozu mezi pět budov
- Absence bezbariérového přístupu
- Zastaralý knihovní systém
- Velmi nízký provozní rozpočet neumožňující obnovu a investice do technického vybavení a omezující odborné činnosti
- Chybějící prostory pro pořádání akcí pro veřejnost a výstav
- Absence relaxačního prostoru s možností občerstvení
- **Velmi nízký rozpočet na akvizici fondů**
- **Nízký podíl aktuální odborné zahraniční literatury ve fondu ...**

Hrozby

- **Snižování atraktivity instituce v důsledku nemožnosti investovat do akvizice fondů**
- Snížení atraktivity instituce v důsledku nevyhovující prostorové dispozice
- Pokračující úbytek čtenářů
- Pokles zájmu uživatelů o klasické tištěné dokumenty a nemožnost nabídnout alternativu
- Ztráta motivace u zaměstnanců
- Hrozba kybernetického útoku
- ...

Vyhodnocení - jednotlivým položkám přiřadíme váhu (vyjádření důležitosti 0-1) a hodnocení (1-5,-1-5)

	váha	hodnocení	váha x hodnocení
silné stránky 1			
silné stránky 2			
součet			součet 1
slabé stránky 1			(záporné číslo)
slabé stránky 2			(záporné číslo)
součet			součet 2
příležitosti 1			
příležitosti 2			
součet			součet 3
hrozby1			(záporné číslo)
hrozby 2			(záporné číslo)
součet			součet 4
interní (součet 1 a 2)			
externí (součet 3 a 4)			
součet			výsledek

Výsledek ukazuje příznivou nebo nepříznivou bilanci, identifikuje položky, se kterými jsme, resp. nejsme spokojeni, a vysleduje, kde je největší potenciál ke zlepšení, tj. kritické faktory.
Kritické faktory úspěchu - podklad pro stanovení strategických cílů

STANOVENÍ STRATEGICKÉHO CÍLE POMOCÍ SMART METODY

- **S** – specific (specifický) - cíl musí být definován přesně. Čím přesněji je definován, tím snadněji se bude plnit, a hlavně se předejde možným nedorozuměním.
- **M** – measurable (měřitelný) - splnění cíle musí být možné změřit. Měřením se rozumí posouzení, do jaké míry bylo cíle dosaženo.
- **A** – accepted (akceptovaný) - cíl musí být akceptovaný odpovědnou osobou. Bez akceptace, přijetí cíle za své, se vždy najde něco „zajímavějšího“ na práci.
- **R** – realistic (reálný) - cíl musí být reálný. Musí být možné ho splnit v reálném čase, musí být k dispozici příslušné nástroje a znalosti apod. Nemá smysl stanovovat nedosažitelné cíle.
- **T** – timed (časově ohraničený) - cíl musí mít daný termín. Pokud není stanoven termín, splnění se bude odkládat „až bude čas“, což nebude nikdy.

VOLBA STRATEGIE – SWOT MATICE

- Brainstorming – technika skupinové kreativity
- Matice SWOT představuje koncepční rámec pro systematickou analýzu, který usnadňuje porovnání vnějších hrozeb a příležitostí s vnitřními silnými a slabými stránkami organizace.
- Silné a slabé stránky je třeba vždy srovnávat s „konkurencí.“
- Příležitosti poskytují možnosti zlepšení výsledků, ale ne všechny příležitosti jsou vhodné pro konkrétní knihovnu.

SWOT MATICE

Vnitřní faktory Vnější faktory	Slabé stránky W 1. ... 2. ... atd.	Silné stránky S 1. ... 2. ... atd.
Příležitosti O 1. ... 2. ... atd.	WO strategie HLEDÁNÍ překonání slabé stránky využitím příležitosti	SO strategie VYUŽITÍ využití silné stránky ve prospěch příležitosti
Ohrožení T 1. ... 2. ... atd.	WT strategie VYHÝBÁNÍ minimalizace slabé stránky a vyhnutí se ohrožení	ST strategie KONFRONTACE využití silné stránky k odvrácení ohrožení

IMPLEMENTACE A EVALUACE

- Implementace = proces realizace strategie, její rozpracování do plánů, které stanovují úkoly na kratší dobu, zpravidla roční, resp. i operativních plánů, které optimalizují úkoly na ještě kratší dobu.
- Evaluace = řízené hodnocení, kontrolní systém zjišťující shodu nebo rozdíl mezi plánovaným a skutečným stavem, zajišťuje zpětnou vazbu a tím i podněty pro další strategické plánování
- ☐ evaluace strategického plánu - jsou cíle a strategie v souladu s vizí a rozvíjejí současně poslání?
- ☐ evaluace implementace - monitorování a posuzování kvality procesů, kapacit a možností zjednodušení

IMPLEMENTACE A EVALUACE

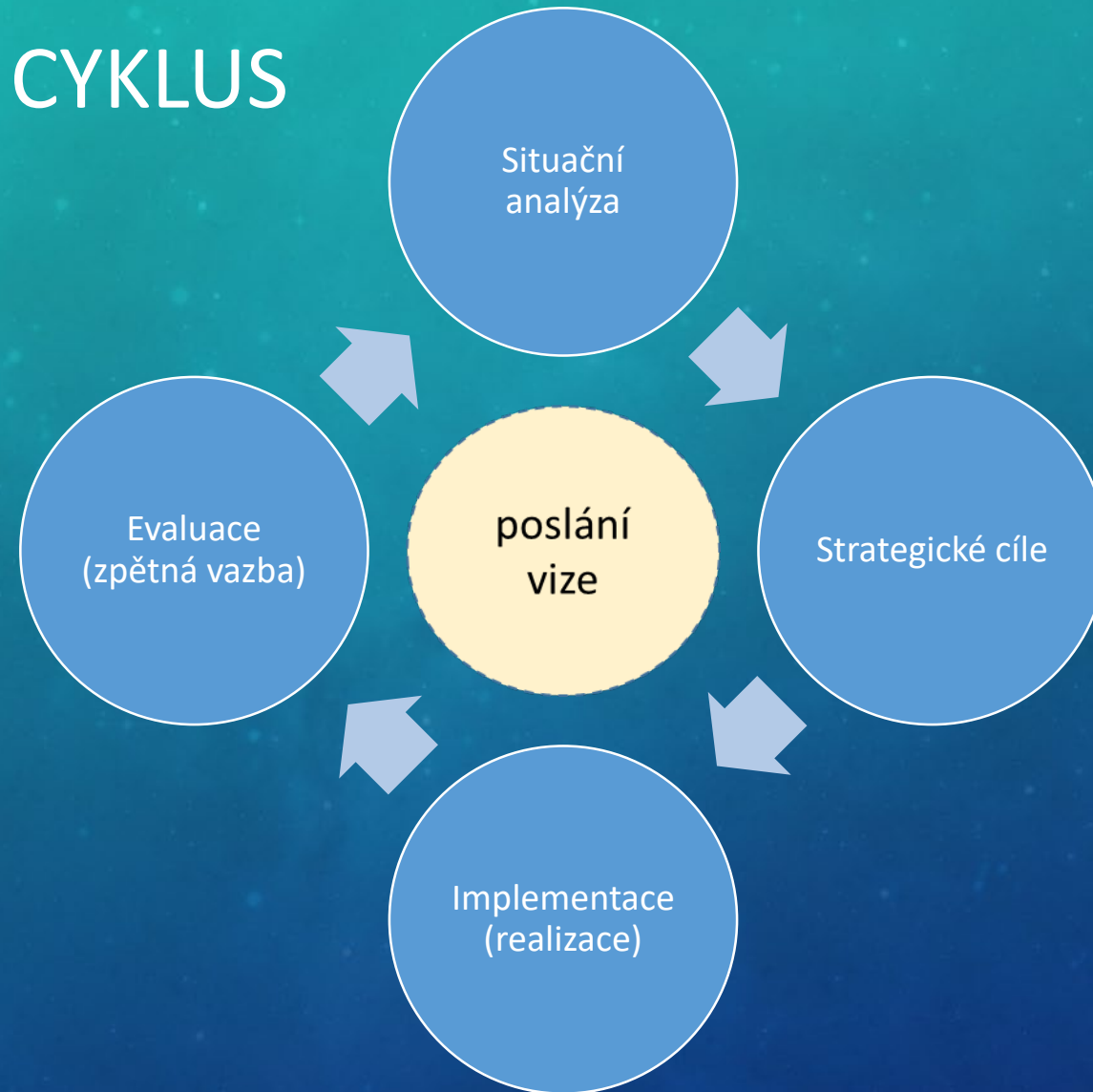
➤ **Správná motivace všech
zaměstnanců**

STRATEGICKÝ CYKLUS

Strategické plánování není totéž co dlouhodobé plánování:

- dlouhodobé plánování je vhodné pro situace, kdy není třeba počítat s velkými změnami a reagovat na ně, strategické plánování je nepřetržitý proces, který má zajistit dlouhodobě lepší výsledky, poznání potřeb a požadavků uživatelů a možností knihovny
- pro perfektní plánování a naplnění cílů slouží tzv. strategický cyklus

STRATEGICKÝ CYKLUS

KONCEPCE ROZVOJE KNIHOVEN

- Dne 17. 8. 2020 schválila vláda Konceptci rozvoje knihoven v České republice na léta 2021 – 2027 s výhledem do roku 2030. Je to zásadní strategický dokument, který určuje, jakým směrem se rozvoj knihoven bude ubírat v následujících letech. Má tři hlavní pilíře:
 1. Knihovny jako pilíře občanské společnosti a přirozená centra komunit
 2. Knihovny jako vzdělávací a vzdělanost podporující instituce
 3. Knihovny jako správci kulturního a znalostního bohatství
- Pro jednotlivé oblasti byly definovány strategické cíle a byl připraven Rozcestník nové Koncepce rozvoje knihoven, který se může stát praktickou pomůckou při přípravě vlastního plánu.

<https://koncepce.knihovna.cz/>

Koncepce.knihovna.cz

Tři pilíře Koncepce Seznam potřeb Seznam nástrojů Blog ▾ Archiv ▾

**Rozcestník Koncepce
rozvoje knihoven**

STRATEGIE VKOL - OBSAH

Obsah

1. Úvod

2. Dlouhodobé cíle

I. VKOL jako pilíř rozvoje občanské společnosti a přirozené centrum komunit v kraji

II. VKOL jako vzdělávací a vzdělanost podporující instituce

III. VKOL jako správce kulturního a znalostního bohatství

3. Současný stav

4. SWOT analýza

5. Klíčové priority 2021–2023

Dostavba a rekonstrukce Červeného kostela

- Zajištění zdrojů pro akvizici fondů

- Zahájení diskuse o výstavbě nové budovy VKOL

- Posílení provozního rozpočtu

- Modernizace vybavení digitalizační jednotky

- Opatření proti poklesu počtu čtenářů a výpůjček

- Zajištění nezbytných oprav a rekonstrukcí

- Strategický marketing 22

6. Další priority

7. Regionální funkce

8. Závěr

AKVIZIČNÍ PLÁN

- **základní strategický plán knihovny pro doplňování knihovního fondu na určité období (např. jedno daňové období), který na základě akviziční politiky a akvizičního rozpočtu na dané období stanovuje způsob doplňování knihovního fondu. (TDKIV)**
- **určuje, jaké dokumenty do fondu doplňovat, v jakém rozsahu a jakým způsobem je získávat a pro koho.**
- **vymezuje individualitu knihovního fondu v daném časovém období a zachovává jednotné hledisko při výběru dokumentů – eliminuje tak subjektivní přístup**

AKVIZIČNÍ PLÁN

- opírá se o výsledky získané při přípravě strategického plánu
- reflektuje aktuální situaci v oblasti doplňování a knižního trhu

Je důležité vědět:

- jakým směrem se bude fond vyvíjet (na co se budeme zaměřovat v příštím roce, čeho konkrétně chceme dosáhnout)
- jak bude fond budován (jakými způsoby budou dokumenty získávány)
- jak zajistit jeho proporcionální budování
- jak hodnotit obsah a rozsah fondu
- jak finanční a jiné prostředky a zdroje máme k dispozici
- jakým způsobem bude získávána zpětná vazba od čtenářů nebo veřejnosti

STRUKTURA AKVIZIČNÍHO PLÁNU

Úvod

- charakteristika **knihovny** (její poslání, spolupráci s jinými institucemi)
- charakteristika **místa** (počet a složení obyvatel, školy, významné instituce aj.)

Analytická část

- charakteristika **uživatelů** (počet, věk, vzdělání, profese)
- charakteristika **fondů** (velikost, tematické složení, druhy dokumentů, cizojazyčné dokumenty aj.)
- charakteristika **využívání** fondů (návštěvnost, počet výpůjček, žádané obory aj.)

Plánovací část

- oborové (tematické) vymezení
- druh dokumentu
- typ dokumentu
- úroveň zpracování dokumentu (vědecká, pro studijní účely, populárně naučná, tj. srozumitelná pro uživatele)
- časové vymezení (brát v úvahu rychlost zastarávání literatury)
- kontinuita fondů
- jazyk (s ohledem na jazykovou vybavenost uživatelů)
- provenience, nakladatel, autor (knihovna může mít důvody pro něčí upřednostnění)
- požadavky uživatelů
- počet exemplářů
- způsob získávání
- finanční náročnost, finanční zdroje

Závěrečná část

- kontrolní mechanismy

VKOL – AKVIZIČNÍ ZDROJE

- Povinný výtisk – 77%
- Nákup – 9% (2022)
- Knižní dary – 10%
- Mezinárodní výměna publikací – dlouhodobě 1%
- ❑ získáno 301 zahraničních publikací, převážně monografií, v celkové hodnotě téměř půl milionu korun, recipročně bylo zakoupeno knih za cca 8 tis. Kč; bilance mezinárodní výměny je výrazně zisková
- ❑ bohemika vydávaná mimo ČR; publikací finančně nedostupných nebo neprodejných (tzn. šedá literatura)
- ❑ hlavní partnerské instituce: Slovenská národná knižnica, Univerzitná knižnica Bratislava, Biblioteka Narodowa ve Varšavě, Bayerische Staatsbibliothek, Germanische Nationalmuseum, National Széchényi Library, Library of Congress a Indiana University, Univerzita Komenského Bratislava a Prešovská univerzitná knižnica, National and University Library Zagreb, Österreichische Nationalbibliothek a Museum of Applied Arts ve Vídni.